

Yslam akýdasy (3)

Uly şirk we onuň görmüşleri.

Sorag: Uly şirk näme?

Jogap: Doga-dileg etmek, damak çalmak we şuna meñzeş ybadatlaryň görmüşlerini, Allah Tagaladan başgasyna niýetlemek, ýagny Allah Tagaladan başgasyna ybadat etmek uly şirkdir.

Delili: Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Allah Tagaladan başga, özüňe peýda ýa zyýan berip bilmeýän zatlara doga-dileg etme. Eger şeýle etseň zalýmlardan bolarsyň.”**¹

Sünnetden delili: Haçanda Pygamberimizden (sallallahu aleyhi we sellem): **“İň uly günä haýsydyr?-diýip, soralanda: Seni ýokdan bar edip ýaradan Allah Tagalaga şirk getirmegiňdir,-diýdi.”**²

Sorag: Allah Tagalaň ýanynda günäleriň iň ulusy nämedir?

Jogap: Allah Tagalaň ýanynda günäleriň iň ulusy – şirkdir.

Delili: Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Lukman öz ogluna nesihat edip: Eý, oguljugym, Allah Tagalaga şirk getirmegin! Şirk iň uly zulumdyr (günädir).”**³

Sünnetden delili: Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem): **“Uly günäleriň, iň ulusy: Allah Tagalaga şirk getirmek, ene-ata boýun bolmazlyk (ýa-da olaryň göwnüne degmek) we ýalan zada şaýatlyk etmekdir.”** diýdi.⁴

Sorag: Şu ymmatda şirk barmy?

Jogap: Hawa, bar.

Delili: Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Olaryň köpüsi şirk getiren halýnda Allah Tagalaga iman getirýärler.”**⁵

Sünnetden delili: Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem): **“Meniň ymmatyndan birnäçe taypa müşriklere goşulyp, butlara ybadat edýänçäler, kyýamat gopmaz”** diýdi.⁶

Sorag: Ölen ýa-da gaýyp (ýanynda bolmadyk) adamlara doga-dileg etmegiň hökümi näme?

Jogap: Olara doga-dileg etmek uly şirkdir.

Delili: Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Allah Tagalanyň ýany bilen başga zady çagyрма (doga-dileg etme)! Eger çagyrsaň, dowzahylardan bolarsyň.”**⁷

Sünnetden delili: Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem): **“Kim Allah Tagalaga şarik goşup, Ondan başga zada doga-dileg edip ölse, dowzahylardan bolar”** diýdi.⁸

Sorag: Doga-dileg etmek ybadatmy?

Jogap: Hawa, doga-dileg ybadatdyr.

Delili: Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Robbiňiz aýtdy: Maňa doga-dileg ediň! Doga-dilegiňizi kabul edeýin. Maňa ybadat (doga-dileg) etmegi peslik bilip, tekepbirlik edýänleriň jaýy jähennemdir.”**⁹

Sünnetden delili: Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem): **“Doga-dileg etmek-ybadatdyr”** diýdi.¹⁰

Sorag: Ölüler doga-dilegi eşidýärlermi?

Jogap: Ýok, eşitmeýärler.

Delili: Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Elbetde Sen gabýrlarda ýatanlara eşitdirip bilmersiň.”**¹¹

Ibn Omaryň (radiAllahu anh) rowaýat etmegine görä, Bedr söweşinden soň Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) öli müşrikleriň (kapyrlaryň) jesetleriniň başynda duryp: **“Robbiňiziň size wada eden zadynyň hakdygyny bildiňizmi?”**- diýdi. Soňra: **“Olar şu wagt meniň aýdan zadymy eşidýärler”**- diýdi.

Şu hadys Aýşa (radiaAllahu anha) enemize aýdylanda, Ol: **“Olar meniň aýdan zadymyň hakdygyny şu wagt bilýärler”**-diýen, diýdi.

Soňra Aýşa (radiaAllahu anha) enemiz Neml süresinden: **“Elbetde sen ölülere eşitdirip bilmersiň”**-diýen, 27/80-nji aýaty okady.

Hadysy rowaýat eden Katada (rahimehullah): **“Olar öňküsinden, kiçelsinler, peselsinler we puşman etsinler diýip, Allah Tagala olary direldip, Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) sözünü eşitdirdi”**, diýýär.¹²

Şu hadysyň netijeleri:

1-Şol müşrikleriň eşitmekleri wagtlaýyndyr. Sebäbi Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem): **“Olar şu wagt eşidýärler”** -diýdi. Ýagny indiden soň eşitmezler- diýmekdir. Çünki şu hadysy rowaýat eden Katadanyň (rahimehullah) aýdyşy ýaly, ýazgarmak,....we kiçeltmek üçin, Allah Tagala olary direldip Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) sözünü eşitdirdi.

2- Aýşa enemiz (radiaAllahu anha): **“Elbetde sen ölülere eşitdirip bilmersiň”**-diýen aýaty delil edinip, Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem): **Olar eşidýärler** – diýmedi, megerem: **Olar indi bilýärler** – diýdi diýip, Ibn Omaryň (radiAllahu anh) sözünü inkär etdi.

3-Ibn Omar (radiAllahu anh) bilen Aýşe enemiziň (radiAllahu anha) rowaýatларыnyň arasyňy şeýle jemlemek mümkin: Kuran-Kerimde açyk-aýdyň habar berilişi ýaly, aslyýetinde ölüleriň eşitmezligi hakdyr. Ýöne, Allah Tagala Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) mugjyzasy hökümünde, öli müşrikleri direltdi we olar eşitdiler.

Şu hadysy rowaýat eden Katada (rahimehullah) hem şeýle diýýär.

Has dogrusyny Allah Tagalanyň özi bilýändir.

Muellif: Şeyh Muhammed Jamil Zinu.

1-Yunus 10/106.

2-Buhari we Muslim.

3-Lukman 31/13.

4-Ymam Muslim.

5-Yusuf 12/106.

6-Sahyh hadys. Ymam Tirmizi.

7-Şuara 26/213.

8-Ymam Buhari.

9-Gafir 40/60.

10-Ymam Tirmizi, Hasnus-Sahyh.

11-Fatyr 35/22.

12-Ymam Buhari /Kitabul-Jenaiz/-iň 8-nji babynda rowayat eden.

www.ahlusunnet.com